

1 Φεβρουαρίου έως 31 Μαρτίου

2 Φεβρουαρίου στα Καρδάμυλα [για τον Χιώτη... Παναγιώτη]

Στα Καρδάμυλα Χίου οι Παναγιώτηδες κι οι Παναγιώτες δεν εορτάζουν στις 15 Αυγούστου, αλλά της Υπαπαντής, 2 Φεβρουαρίου! Αφού έτσι το θέλει το τοπικό έθιμο, λοιπόν, κι εσείς δεν έχετε παρά να πάτε στον ομώνυμο ΙΝ της Υπαπαντής της Θεοτόκου στα Άνω Καρδάμυλα όπου γιορτάζεται πανηγυρικός η Υπαπαντή του Κυρίου. Κατά το τοπικό έθος, μετά την Θεία Λειτουργία οι ενορίτισσες προσφέρουν πλούσια φαγητά και γλυκίσματα.

7 Φεβρουαρίου στην Κρήτη [για την Μάχη των Βουκολιών]

Η 7η Φεβρουαρίου στην περιοχή Κισσάμου και Σελίνου του ν. Χανίων είναι ημέρα μνήμης της Μάχης των Βουκολιών (1897). Οι Κρήτες ζυμώθηκαν με την ιδέα της Επανάστασης, όσο κανένας άλλος στην Ελλάδα. Από

την εποχή του Δασκαλογιάννη (1700), πραγματοποιήσαν όχι μία και δυο απόπειρες ελευθερίας, αλλά έξι, το 1821, το 1833, το 1841, το 1858, το 1866, το 1897 και ενδιάμεσα κι άλλες μικρότερες... Ο Πύργος Βουκολιών υπήρξε σημαντικό ορμητήριο των οθωμανών – ίσως το σημαντικότερο – κατά των Κρητών των επαρχιών Κισσάμου και Σελίνου. Κι εδώ αποφασίσθηκε να δοθεί η καίρια μάχη. Τους πεσόντες σε αυτήν τιμούν και δεν ξεχνούν οι Κρήτες. Στην θέση Πύργος από πολύ πρωί θα τελεσθεί όρθρος, θ. Λειτουργία, δοξολογία και επιμνημόσυνη δέηση. Θα ακολουθήσουν χαιρετισμοί, κατάθεση στεφάνων και η σεμνή τελετή θα κλείσει με ενός λεπτού σιγή.

Μέσα Φεβρουαρίου στο Δομένικο [για το ολοκαύτωμα]

Διήμερες είναι οι εκδηλώσεις μνήμης του Ολοκαυτώματος του Δομένικου Ελασσόνος. Για τα θύματα της ομαδικής εκτελέσεως των χωριών Δομένικου, Μεσοχωριού και

Δαμασίου, από τα στρατεύματα Κατοχής, στις 16.2.1943. Για να υπενθυμίσω, οι Ιταλοί δολοφόνησαν 118 αμάχους εκεί (ενώ την προηγούμενη είχαν ήδη εκτελέσει άλλους 16 αμάχους). Τον μεγαλύτερο φόρο αίματος επλήρωσε το Δομένικο, γι' αυτό και χαρακτηρίσθηκε «μαρτυρικό» χωριό. Οι εκδηλώσεις ξεκινούν στο Πνευμ. Κέντρο Δομένικου, όπου θα απονεμηθούν βραβεία σε μαθητές και μαθήτριες του Γυμνασίου και του Λυκείου του χωριού για την καλύτερη έκθεση γραφείσα με αυτό το θέμα! Θα βραβευθούν επίσης μαθητές και από την Γεν. Αστυνομική Δ/νση Περιφ. Θεσσαλίας! Και η πρώτη ημέρα θα κλείσει με την τοπική χορωδία να τραγουδάει σχετικά τραγούδια. Την επομένη στο Καυκάκι θα τελεστεί μνημόσυνο στους πεσόντες, όρθρος στο παρεκκλήσι, θ. Λειτουργία και επιμνημόσυνη δέηση. Θα γίνουν σχετικές ομιλίες που θα υπενθυμίζουν το τραγικό μα ηρωικό γεγονός και θα ακολουθήσουν προσκλητήριο νεκρών,

κατάθεση στεφάνων, ενός λεπτού σιγή και η ανάκρουσις του εθνικού μας ύμνου. Η ημέρα αγώνος θα κλείσει με αγώνα: Τον αγώνα δρόμου «Θυσίας», όπως τον λεν, Δομένικο-Καυκάκι. Και όλα θα κλείσουν ελληνικά, με μία δεξίωση... Λαός που δεν ξεχνά τους ήρωές του, δεν χάνεται...

Τέλη Φεβρουαρίου το ανάμωμα των Μοναστηριωτών

Τέλη Φεβρουαρίου γίνεται και το ετήσιο ανάμωμα των Μοναστηριωτών, στην Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών στη Θεσσαλονίκη, για να τιμήσουν την προγονική γη. Η πόλη-σύμβολο του Μακεδονικού Αγώνος (γνωστή και ως Μπίτολα), που χάθηκε το 1912. Εκεί το ελληνικό στοιχείο μεγαλούργησε, πρωτοπορώντας σε κάθε τομέα της ζωής: Πολιτιστικά (αφού εκεί έδρασαν οι αδελφοί Μανάκια, φωτογράφοι, και πρωτοπόροι του κινηματογράφου), οικονομικά (αφού άνοιξε εμπορικούς δρόμους έως την

Αγγλία), πολιτικά (με τον Ί. Δραγούμη πρόξενο), αντιστασιακά (με τον Π. Μελά), δημοσιογραφικά (με το εβδομαδιαίο «Φως», υπό την αρχισυνταξία του Αρ. Ματλή, να ανατρέπει την προπαγάνδα Βούλγαρων, Ρουμάνων, οθωμανών και Δυτικών), εκπαιδευτικά (με σχολεία διεθνούς κύρους), κλπ. Όλες αυτε΄ς οι μνήμες θα ανακληθούν, λοιπόν...

ΜΑΡΤΙΟΣ

Πρωτομαρτιά για τον «μάρτη» στην Βοιωτία

Ενώ η άνοιξη μπαίνει ημερολογιακά την 24η του μηνός, ο Μάρτιος εορτάζεται ως ο μήνας της ανοίξεως, αφού αυτός έχει την λαμπρή τιμή να την φέρνει... Σε πολλά μέρη τα παιδιά – και όσοι αισθάνονται έτσι – περνούν στο χέρι τους τον «μάρτη», ένα κλώστινο βραχιόλι από άσπρη και κόκκινη στριμμένη κλωστή, «για να μην τους κάψει ο ήλιος», που κατά τεκμήριον θα επακολουθήσει. Την κλωστή αυτήν την βγάζουν από το χέρι τους την Κυριακή της Λαμπρής. Και την ρίχνουν μέσα στην ανθρακιά όπου ψήνεται το αρνί. Η «μαγική» της δύναμη, δε, πιστεύεται ότι είναι τέτοια, που θα φροντίσει να μην «αρπάξει» ο οβελίας... Το έθιμο προέρχεται από τα Ελευσίνια Μυστήρια. Ο Ιωάννης

Χρυσόστομος μας δίνει μια πληροφόρία ότι το έθιμο ίσχυε και τον 5ο π.Χ. αι. Η συγκεκριμένη περιγραφή αφορά το Νεοχωράκιο Θηβών...

6 Μαρτίου στην Θουρία [για τις κολοκυθόπιτες]

Την παραμονή τ' αγίου Θεοδώρου του Τήρωνος («την Παρασκευή της εβδομάδος που μπαίνει με την Καθαροδευτέρα») οι Θουριώτισσες, παρασκευάζουν κολοκυθόπιττα, μια πατροπαράδοτη πίττα από κολοκύθι, μέλι, ζάχαρη, λάδι, σποάμι, καρύδι και μπαχαρικά. Κάθε σπίτι – αδιάφορο αν είναι πλούσιο ή πτωχό – σ' αυτό το χωριό της Μεσσηνίας φτιάχνει τουλάχιστον ένα ταψί κολοκυθόπιτα! Οι Φρουτζαλαίοι γεύονται τις κολοκυθόπιτες από την παραμονή της εορτής, σαν έρχονταν σπίτι από την εκκλησία (όπου ψάλλονταν ο πανηγυρικός εσπερινός και οι Α΄ Χαιρετισμοί). Μαρτυρά το τοπικό δίστιχο: «την Παρασκευή το βράδυ / τρώνε οι Φρουτζαλαίοι λάδι». Μαζί με τις κολοκυθόπιτες οι νοικοκυρές φτιάχνουν και σπανακόπιτες (με σπανάκι, άλλα χορταρικά και μυρωδικά) κ.ά. καλούδια. Σε άλλες περιοχές της Ελλάδος την ίδια ημέρα φτιάχνουν

άλλες πίττες, που θα αναφέρω σε προσεχή μου σημειώματα.

Στο Γάβρογο για την κούρα των προβάτων

Η κούρα (= κούρεμα) των προβάτων ήταν μια εορτή, που ήταν συνδεδεμένη με την άνοιξη. Κάθε κτηνοτρόφος καλούσε φίλους και συγγενείς να τον βοηθήσουν σε αυτό το κοπιαστικό έργο, και αφού τελείωνε τους αντάμειβε με φαγοπότι και γλέντι. Σε αυτήν την γιορτή, μάθαιναν και τα παιδιά να κουρεύουν πρόβατα – «μάθε τέχνη κι άσ' τπνε...». Ήταν μια απαραίτητη δουλειά φροντίδας των ζώων, που έπρεπε να γίνουν πιο ανθεκτικά στις ζεστές μέρες που έρχονταν. Ενώ παράλληλα, οι ιδιοκτήτες τους αποκτούσαν και ένα εισόδημα από τις τρίκες αυτές. Σήμερα μηχανές και ηλεκτρικά ψαλίδια έχουν αντικαταστήσει το πρατοψάλιδο και το τραγοψάλιδο. Το πρώτο ήταν ειδικό για πρόβατα, με στενή λάμα, ώστε να εισχωρεί στο μαλλί τους. Το δεύτερο ήταν για γίδια, με φαρδύτερη λάμα. Η κούρα έχει γίνει ευκολότερη. Δεν χρειάζεται να καλέσεις και να τραπεζώσεις κανέναν. Την κάνει μόνος σου. Μέσα στην εποχή της αποξένωσης και της μοναξιάς, βάλε κι αυτό... Στο Γάβρογο προσπαθούν να

αναβιώσουν το έθιμο. Ίσως προλαβαίνετε να ιδείτε να κουρεύουν πρόβατα και γίδια με τον παλιό τρόπο, με ένα έθιμο που φρόντιζε για την συνοχή και αλληλοβοήθεια των κατοίκων και ρύθμιζε τους βίο. Ίσως...

Στο γεφύρι της Τατάρνας για τους πεσόντες στην μάχη της

Στις 22 Μαρτίου 1821 έγινε η ιστορική Μάχη της Τατάρνας, που ήταν ταυτοχρόνως και η πρώτη μάχη της Επανάστασης του '21 στην Ρούμελη! Συνεπλάκησαν στο ιστορικό γεφύρι της οι Τουρκαλβανοί του Χασά-μπεη Γκέκα και τα παλληκάρια του αξεπέραστου ήρωα Οδυσσέα Ανδρούτσου, υποβοηθούμενοι – κατά την παράδοση – από τους καλόγερους της ΙΜ Τατάρνας και τον ηγούμενό τους, Κυπριανό. Στην θέση Λαχανόκηπος του Τριποτάμου του Δήμου Φραγκίστας, το λοιπόν, τελούνται εκδηλώσεις μνήμης της μάχης αυτής, τις οποίες φροντίζει ο Δήμος και ο Σύλλογος Τριποταμιτών Αιτωλοακαρνανίας.

 Ενημερώνετέ μας για τις γιορτές, τα πή και τα έθιμα του τόπου σας, στο τηλεμοιότυπο 210-94.00.674.